

Een kort verhaal van John Brosens

Auteursfoto ©Willem_Mieras

OUD ZEER

Ik wist onmiddellijk wie hij was. Ik stuitte op zijn naam, gisteren aan het eind van het spreekuur toen ik alvast de statussen van de patiënten van vandaag doornam. Ik verbaas me nog steeds over de schok die het teweeg bracht. De spieren in mijn maagstreek schoten in een lichte verkramping en de aderen rond mijn keel zwollen op, zodat er een gevoel van spanning ontstond. Die onaangename sensatie trok weer snel weg en dat was geruststellend; dit kon ik plaatsen als een normale reactie bij iemand die plots een stresserende impuls ervaart. Het hart slaat een paar seconden sneller, maar schakelt dan weer over op de normale ritmiek. Het is naar, even maar, maar je weet dat het voorbij gaat.

Ik schoof mijn stoel achteruit en tuurde naar de data op de monitor. Merkwaardig hoe iets simpels als een naam op een medisch dossier heftige onprettige gevoelens teweegbrengt. In een onderdeel van een seconde vlamt er een onbehagen op waar je de rest van de middag — en avond — last van hebt. Ik poogde mijzelf gerust te stellen: het kon toeval zijn. Het komt voor dat meerdere mensen dezelfde naam dragen, zeker als hun achternaam zo alledaags is als ‘De Vries’ of ‘Van Dam’. Ik heb voor de grap wel eens op een zoeksite mijn eigen naam ingetikt en probleemloos drie personen gevonden die exact zo heten als ik. Mensen van een volstrekt ander niveau en zo te zien in het bezit van totaal andere talenten, of geen.

Maar in dit geval was ieder misverstand uitgesloten. Patiënt Hugo Christiaan Brandius had een weinig frequente familienaam en zijn geboortedatum liet geen ruimte voor twijfel: wij waren in hetzelfde jaar ter wereld gekomen, en in dezelfde stad. Hij was het. Hugo Brandius, zes jaar lang een van mijn klasgenoten op het gymnasium. Morgen zou hij tegenover mij plaats nemen om de prognose van zijn ziekte te vernemen. Een snelle rekensom leerde dat wij elkaar achtenveertig jaar geleden voor het laatst gezien moesten hebben, bij de officiële diploma-uitreiking op het gym. Gesproken had ik hem toen zeker niet; naar het afscheidsfeest ben ik niet gegaan.

Ik vroeg de assistente achter de balie van de Zeven Ranken de status te printen, zodat ik heel ouderwets een papieren versie mee naar huis kon nemen.

“Een interessant geval, dokter Osinga?” informeerde ze.

“Buitengewoon,” antwoordde ik. Dat was niet overdreven. Ik schoot in de lach. De assistente keek me verbaasd aan, maar vroeg wijselijk niet verder. Baliemedewerkers verkeren niet in de positie een chirurg te vragen wat hem tot lachen aanzet. En waarschijnlijk heb ik in de twee maanden dat ik in De Zeven Ranken werk de reputatie opgebouwd een arrogant persootje te zijn. Maar door haar vraag besepte ik opeens dat Hugo Brandius mij volstrekt argeloos tegemoet zou treden. Er kon geen belletje gaan rinkelen als deze chirurg zich netjes aan hem voorstelde en bemoedigend zijn door de zenuwen klamme hand drukte. De naam Osinga zou hem niets zeggen. Bovendien is mijn bril met donker montuur en sterke glazen — die hij indertijd zo graag als *jampotten* betitelde — jaren terug al vervangen door comfortabele contactlenzen.

De Zeven Ranken is een privékliniek en het eigendom van mijn studievriend Alexander Abendroth. Tien weken geleden sloeg daar het noodlot toe: zijn internist en oncoloog kwamen beiden om bij een verkeersongeval op de terugweg van een congres in Brussel. Ik had drie maanden daarvoor afscheid genomen van het Erasmus MC en genoot welverdiend met Willy van de Franse zoon in onze villa te Bidart, ten zuiden van Biarritz. Het was niet onlogisch dat Alexander aan mij dacht. Hij had op mijn pensioneringsfeestje een humoristische speech afgestoken waarin hij voorspelde dat ik me spoedig zou gaan vervelen, aangezien mijn werk ook mijn passie was. Hij belde om vier uur in de ochtend met de vraag of ik hem uit de brand wilde helpen.

“Het is voor een maand of drie, Philip, op algemeen intern. Tot ik vervangers heb kunnen aantrekken. Ik weet dat je het voor het geld niet hoeft te doen, maar help me alsjeblieft. Het betaalt vorsteljk, daar zorg ik voor...”

Natuurlijk wilde ik helpen; daar zijn we vrienden voor. Maar in de maand dat ik met pensioen ging had mijn accountant me op het hart gedrukt vanaf dat moment geen betaald werk meer te verrichten; dat zou belastingtechnisch heel onvoordelig uitpakken. Toen bleek het grote voordeel van privéklinieken tegenover reguliere ziekenhuizen: Alexander stelde voor dat ik de werkzaamheden zou verrichten onder de naam van Willy. Die heeft dertig jaar als dermatoloog in Leiden gewerkt en onze inkomens hebben we altijd strikt gescheiden gehouden. “Een administratief foefje. Gebeurt wel vaker in de niet-gesubsidieerde sector,” verzekerde Alexander ons. “Het is niet eens frauduleus, Philip. Je bent hier gewoon een tijdje dokter Wil Osinga...”

Gisteravond, aan mijn vaste tafel in Au Coeur de Paris tegenover het appartement dat Alexander voor mij op loopafstand van De Zeven Ranken heeft gehuurd, smaakte de Chateau Haute Catalogne minder fruitig dan gewoonlijk. Mijn gedachten dwaalden voortdurend terug in de tijd. Ik weet zeker dat ik een stabiel mens ben met een redelijk onverstoortbaar en blijmoedig karakter, maar de naam Brandius slaagde er in mijn systeem te ontregelen.

Hugo had al halverwege het eerste schooljaar op het gym de status van ongrijpbare treiterkop bereikt. Hij misbruikte zijn intelligentie om klasgenoten te kleineren met hatelijkheden die net niet gemeen genoeg waren om repressieve maatregelen over zichzelf af te roepen. In de pauzes ging hij vaak een streepje verder, buiten het wakend oog van het docentencorps. Hugo Brandius bleek in staat pesten te verheffen tot kunst. Hij beschikte over volgelingen en meelopers, zowel onder de leerlingen als onder de docenten. Duidelijke tegenstemmen lieten zich niet horen. Hij is niet één keer door het gezag aangepakt, terwijl er toch volop klachten moeten zijn geweest. Ergens in de schoolleiding moet zich

iemand hebben bevonden die zich opwierp als zijn beschermer; anderen werden voor mindere vergrijpen een paar dagen geschorst of zelfs van school gestuurd. Hij was een stoere boy die aan rugby en hockey deed; een lawaaierige tiener die plezier beleefde aan het fysiek imponeren van leeftijdgenoten. Daar bleef het niet bij. Geleidelijk aan ging het over in het uitoefenen van lichamelijke macht over hen die minder stevig waren gebouwd. Aan het begin van het tweede jaar is Hugo na schooltijd in een kleedhokje van het zwembad door twee jongens van een andere school afgetuigd. Ik vermoed dat de knapen waren ingehuurd door een van zijn treiterslachtoffers op het gym. Dat vond ik een slim idee. Het zal bij de initiatiefnemers slechts kortstondig zoete wraakbeleving hebben opgeleverd, want de kloppartij sorteerde weinig effect. Hugo hield zich anderhalve week rustig, deed heel opschepperig over de twee blauwe ogen die hij naar eigen zeggen in een rugby scrimmage had opgelopen en verviel al snel in zijn gewone gedrag.

Voor zover ik me herinner moesten de meisjes niet veel van hem hebben. Ik denk dat ze intuïtief afstand bewaarden. Misschien doorzagen zij al dat er aan zijn imponeergedrag een structureel gewelddadig karakter ten grondslag moest liggen; vrouwen schijnen zoiets feilloos aan te voelen. Het kan zijn dat juist die collectieve afwijzing ervoor zorgde dat zijn pestgedrag jarenlang door kon etteren. Intussen weet ik dat er een aanzienlijke kans bestaat dat Hugo zelf een pestslachtoffer was; dat blijkt vaak het geval. Misschien is er zelfs sprake van een incestverleden.

Het moet halverwege het derde jaar zijn geweest dat hij besloot zich op mij te concentreren. Aanvankelijk beperkte zich dat tot verbale onvriendelijkheden. Maar op een keer volgde hij mij naar het toilet. Hij wurmde hij zich tussen mij en de deur en dwong mij de inhoud van m'n portemonnee af te geven. Terwijl hij me met één hand bij de keel vasthield spoelde hij demonstratief met de andere een briefje van vijf door de pot, zijn ogen vlak voor de mijne. *Eén woord, brillenjood, en je mooie zwarte montuur gaat er achteraan.* Het was een eng avontuur en dat valse lachje om zijn mond ben ik nooit vergeten. Ik heb het thuis niet verteld. De vernedering was te groot. En bovendien nam mijn vader het nooit voor mij op. Hij was een uitermate vriendelijk mens, maar een slapping die elk conflict probeerde te ontwijken. Voor geen geld zou hij naar de rector zijn gegaan om zijn beklag te doen. *Leer toch eindelijk eens van je af te bijten, jongen,* zou hij hebben gezegd.

Hugo verspreidde roddels over mij en mijn familie. Mijn vader zou een oorlogsverleden hebben, mijn moeder was voor haar huwelijk barmeid in een louche tent geweest en ik was er zelf nog niet helemaal achter dat ik eigenlijk homoseksueel was. Ik haalde er mijn schouders over op en deed alsof het me niet raakte. Het was te zot voor woorden en miste ieder realiteitsgehalte. Maar zijn meelopers lachten luid en anderen liet het koud. Het ergste wat hij me heeft geflikt was de boycot van een klassenfeest dat ik in de vierde op poten had gezet. Ik wist van zijn sabotagepogingen, maar ging er in mijn argeloosheid van uit dat de klasgenoten slim genoeg waren het te doorzien. Sterker: dat ze de kans zouden grijpen hem op zijn nummer te zetten en dat ze massaal mee zouden feesten. Er kwamen er twee. Dat heeft mij een deuk opgeleverd: tot in het laatste jaar van mijn werkzaam bestaan werd ik stevast vlak vóór de start van een presentatie bevangen door de heftige vrees dat er maar twee of drie geïnteresseerden zouden opdagen. Dat ik met een lege zaal geconfronteerd zou worden. Dat ik vol schaamte de aftocht moest blazen.

Hij is nooit blijven zitten, helaas. Waar ik zevens en achten scoorde deed hij het met vijven en zessen, maar hij is steeds met de hakken over de sloot bevorderd. Hugo Brandius heeft mijn middelbareschooltijd tot een hel gemaakt. Hij is er de oorzaak van dat ik in het verre Groningen medicijnen ging studeren, in plaats van in Rotterdam of Utrecht, wat veel meer voor de hand zou hebben gelegen. En zelfs daarna liet hij mij niet met rust. Het gebeurde regelmatig dat ik vervelende dromen had waarin hij een hoofdrol vervulde. De herinnering aan de feitelijke inhoud vervaagde zodra ik wakker werd, maar hij kwam er prominent in voor. De onaangenaamheid spookte dan nog urenlang door mijn hoofd.

Ik nam, gedreven door ordinare nieuwsgierigheid, de patiëntenstatus van Hugo Brandius mee naar Au Coeur De Paris. Tussen de *rundercarpaccio met pijnboompitten* en het *konijn op Limburgse wijze bereid* wierp ik er een eerste blik in. Ik las dat hij was binnengekomen met hardnekkige heesheid- en hoestklachten en dat dokter Kowalski, mijn verongelukte voorganger, vrij snel een diagnose had kunnen stellen: *een longcarcinoom in gevorderd stadium, uitzaaïing van een kankergezwel in de lever, lymfeklieren aangetast*. Hij concludeerde dat een operatie zinloos was. Dat leverde uiteraard een negatieve prognose op. Collega Kowalski had een slecht nieuwsgesprek met Hugo gehouden en uit de notities bleek dat na de noodlotstijding ‘patiënt zich bereid verklaarde mee te werken aan een experimentele behandeling’. Die bleek te bestaan uit het toedienen van Glucorambine, een nog niet toegelaten farmaceutisch product dat tot nu toe — met succes — op ratten was getest. Hoe toepasselijk, dacht ik. Hugo is ten dode opgeschreven en krijgt een strohalm aangereikt die bij soortgenoten blijkt te werken.

In Alexander Abendrots kliniek werd efficiënt gewerkt en dus bevond de uitslag van de meest recente bloedtesten zich ook in het dossier. Juist toen de gerant mij een *Dame Blanche* voorschotelde las ik iets heel bijzonders: de gemeten waarden in Hugo’s bloed wezen duidelijk in de richting van stabilisering! Ik legde de papieren haastig naast het wijnglas op de tafel, getroffen door de snoodheid van mijn allereerste gedachte. Bood dit mij niet de ultieme gelegenheid om wraak op Hugo Brandius te nemen? Door hem de positieve testresultaten te onthouden en exact het tegenovergestelde te beweren?

Het spijt mij vreselijk, meneer Brandius. De gemeten bloedwaarden tonen helaas aan dat het experimentele middel niets voor u heeft kunnen doen. U heeft nog hooguit een maand. Misschien vijf weken...

Zou ik hem vervolgens een minuut of tien laten bungelen? Zijn ziel kastijden door hem heen en weer te smijten tussen hoop en de angst voor een onvermijdelijk naderend einde? Ik heb mezelf altijd voorgehouden professioneel te zijn en persoonlijke gevoelens opzij te schuiven. Maar de optelsom van de status in mijn handen en de voorgeschiedenis die ik met hem deelde maakte alles anders. Dit was een buitenkans om Hugo Brandius, de doorgewinterde treiterkampioen, eindelijk zelf te laten voelen wat het betekende om gepest te worden. Maar hoe legitiem mijn verlangen ook mocht zijn: daar zat uiteraard wel een probleem. Het was weinig effectief. Een pestslachtoffer wéét dat hij gepest wordt. Als ik mijn inval volgde zou ik Hugo Brandius inderdaad een nare gewaarwording bezorgen waar ik persoonlijk reuze veel genoegdoening aan ontleende. *Maar hij had daar geen idee van*. En dat was wel de bedoeling. Ik wilde hem pijnigen. Hij moest en zou er onder lijden. Het was de straf voor wat hij ooit had aangericht. Als hij zich dat niet realiseerde schoot mijn initiatief het doel voorbij; mijn wreedheid zou geen enkel nut hebben. Het moest verfijsder. Ik

diende met hem in gesprek te komen op een manier waarbij hij zich niet defensief zou opstellen. Ik kon hem bijvoorbeeld vragen of er zaken in zijn leven waren voorgevallen waar hij nu spijt van had. Misschien zou hij daar een eerlijk antwoord op geven. Maar wellicht reageerde hij alleen maar verbaasd en zou hij gepikeerd vragen of ik behalve voor chirurg ook voor dominee had gestudeerd.

Het is onmogelijk om met Willy te overleggen hoe ik dit het beste kan aanpakken. We hebben al veertig jaar een fantastische relatie met opmerkelijk weinig dieptepunten; over mijn ervaringen met Hugo heb ik haar nooit iets verteld. Het gebeurde allemaal ruim voordat wij elkaar leerden kennen en ik voelde eerder de behoefte die vervelende aspecten uit mijn jeugd toe te dekken dan er over te praten. Wat heeft het voor zin oude wonden open te rijten? Worden de herinneringen er draaglijker door?

Ik kan Willy's reactie eigenlijk wel inschatten. Het is niet ethisch, Philip. Om te beginnen is het in strijd met de Eed van Hippocrates die je ooit hebt afgelegd. Je hebt beloofd te zorgen voor zieken, hun gezondheid te bevorderen en hun lijden te verlichten. Je dient het belang van de patiënt voorop te stellen en zijn opvattingen te eerbiedigen. Er bestaat in geen enkel opzicht een rechtvaardiging nu het tegenovergestelde te doen. Puur persoonlijke wraak? Dat is egoïstisch en verwerpelijk. En daar komt nog bij: waarom heb je dit altijd voor mij geheimgehouden? Ik dacht dat wij een pact hadden? Een verbond om elkaar door dik en dun bij te staan? *For better and for worse*? Ik ben er toch altijd geweest als je om wat voor reden dan ook naar steun verlangde? Ik hou van je, weet je nog? Wat is ons huwelijk waard als er na al die jaren plotseling een treiterlijk uit de kast dondert?

Ik schonk het laatste beetje van de fles Haute Catalogne uit in mijn glas. Dat was eigenlijk bedoeld voor morgen. Maar ach, dit was een bijzondere avond. Nee, het was beter Willy hier niet mee lastig te vallen. Het zou meer onrust brengen dan dat het ons iets wijzer maakte. Het zou van stupiditeit getuigen de belangrijkste relatie in mijn leven door deze affaire diepe krassen op te laten lopen. Hugo was mijn probleem. Ik was de enige die er iets aan kon doen.

Ik liet de rode wijn in het glas rondzwieren en gunde mijn gedachten de vrije loop. Was er een alternatief? Kon ik afrekenen met treiterkop Hugo op een integere en discussiebestendige manier? Natuurlijk bestond de mogelijkheid morgen in het spreekuur open kaart te spelen. *Hugo! Hoe bestaat het! Sjonge, dat wij elkaar hier na al die jaren treffen, en dan ook nog eens onder de bizarre omstandigheid van arts en patiënt! Ga rustig zitten, Hugo. Ik heb je iets te melden waar je misschien, ondanks alles, toch een beetje vrolijk van wordt...* Nee, de toon alleen al. Die getuigde van een weinig professionele insteek.

Ik besloot geen koffie te bestellen. Ik stond op, deed de papieren terug in mijn schoudertas en gaf de gerant als altijd een hand.

“Tot morgen, dokter Osinga. Het is altijd een genoegen u te verwelkomen...”

Ik knikte vriendelijk. Natuurlijk is het een genoegen, dacht ik. Elke avond dineren in Au Coeur de Paris levert over de drie maanden dat ik in Alexanders kliniek werk een klein fortuin op. Zelfs al houd ik de maaltijden zo eenvoudig mogelijk.

Ik stak de straat over. Het regende zacht. Het licht van de straatlantaarns weerkaatste diffuus op het asfalt en de tramrails. Het was koud. Ik zag het aan de wasem van de lucht die ik uitademde. De oversteek naar mijn huisdeur nam

nauwelijks een minuut in beslag en het extra glas Haute Catalogne voorkwam dat de kilheid mijn lijf binnendrong.

Ik startte de nep-open haard in de huiskamer op, zette een pot kamillethee en installeerde me met Hugo's patiëntendossier in de leunstoel. Het was kwart voor negen. Ik had ruim de tijd om alles door te nemen en te overdenken hoe ik de zaak aan ging pakken.

Ging ik voor vergelding of vergeving? Voor wraak of genade? Ik ben niet religieus opgevoed en heb nooit de neiging gehad me aan te sluiten bij een organisatie die morele waarden voor mij uitstippelt en bewaakt. Om de begrippen vergelding en wraak hangt een zweem van negativisme, voor vergeving en genade geldt het tegenovergestelde. Dat komt voort uit een religieuze moraliteit en ik ben ervan overtuigd dat de invloed van die denkwijze steeds geringer wordt. Hebben vergeving en genade de wereld — en mij — oplossingen gebracht? Ik dacht het niet. Er zijn altijd conflicten en oorlogen geweest en het ziet er naar uit dat die er ook altijd zullen zijn. Het hoort bij de mensheid. Vergeving levert niets op. Genade ook al niet. Voor mijn gemoedsrust dient het conflict met Hugo, hoe bescheiden het ook mag zijn in het perspectief van de wereldgeschiedenis, voor eens en voor altijd beslecht te worden. Hugo is een storend element, in mijn nachtrust zowel als in mijn gemoedsrust. Daaruit moet hij verbannen worden. Voorgoed. In die optiek is het een tegenvaller dat het nieuwe middel Glucorambine een positieve uitwerking op Hugo's gestel zou hebben. Ik haalde mijn schouders op. Zou ik zelf ik een nog onvoldoende uitgetest middel als Glucorambine hebben ingezet? Weinig kans; ik speel per definitie op safe. Ik pakte Hugo's status er weer bij en bladerde er in. Voor dit soort zaken zijn er protocollen in het leven geroepen die voorkomen dat internisten op eigen houtje aan het experimenteren slaan. In het dossier van de patiënt diende een verklaring aanwezig te zijn die zowel door de ziekenhuisdirectie als de producent was ondertekend. Ik bladerde het hele pakket drie keer door en kon er niets over vinden. Het enige wat ik terzake aantrof was een A4 met de mededeling 'Protocolverklaring naar centrale administratie'. Merkwaardig...

Mijn gedachten werden onderbroken door de mobiele telefoon in mijn schoudertas.

"Philip, met Alexander."

"Heel!"

"Zit je nog te eten?"

"Nee. Ik ben alweer thuis."

"Kan het even?"

"Ja, natuurlijk. Wat is er?"

"Ik hoorde van de balie dat je een patiëntendossier heb laten kopiëren en mee naar buiten hebt genomen?"

"Dat klopt."

"Is daar een speciale reden voor? Het is namelijk nogal ongebruikelijk."

"Is het ook ongewenst?"

"Nee hoor. Ik vraag me alleen af waarom je dat doet. Is er iets bijzonders met die patiënt?"

"Hij is terminaal, Alexander."

"Ja?"

Het viel me op dat zijn toon niet vragend klonk, eerder bevestigend. Als ik het goed aanvoelde klonk er zelfs enig ongeduld in door. Het irriteerde me.

Alexander zou me toch niet bellen om mij op de vingers te tikken over zoiets futiels al het naar huis meenemen van een patiëntendossier?

“Een patiënt met een slechte prognose wil ik niet luchthartig tegemoet treden, Alexander. Die man is verdorie exact zo oud als ik.”

Hij gaf niet direct antwoord. “Heb je zijn dossier al bestudeerd?” vroeg hij uiteindelijk.

“Het ligt hier voor me.”

“Je zei dat het een interessant geval was?”

“Dat klopt. Elke patiënt is een interessant geval. Toch, Alexander?”

“Oké. Luister, Philip...”

“Ja?”

“Ik wil graag dat je morgen voordat je de spreekuren gaat draaien even bij mij langs komt. Welterusten, voor straks.”

Hij verbrak de verbinding voordat ik iets terug kon zeggen.

Ik stond op, liep naar de open haard en stelde de vlammen afwisselend in op hoger en lager. Het was een nutteloze handeling, maar je kunt er prettig je gedachten bij laten gaan. De baliemedewerkster had Alexander dus blijkbaar tot in detail op de hoogte gebracht.

Ik kon hem niet vertellen dat deze patiënt een link met mijn persoonlijke verleden had en dat ik hem om puur persoonlijke redenen tot een interessant geval had bestempeld. Zou hij mij willen spreken omdat hij iets in die richting vermoedde? Dat was uitgesloten. Bestonden er in De Zeven Ranken wellicht specifieke afspraken over het printen en mee naar huis nemen van dossiers? Onzin. Dat zou mij bij mijn aanstelling zijn verteld. En de baliemedewerkster had zich alleen verbaasd getoond. Niets in haar houding kwam in de buurt van afwijzen of weigeren.

Het moest iets anders zijn. De patiënt zelf, Hugo Christiaan Brandius? Bestond er een kans dat Alexander hem persoonlijk kende? Of was het de inzet van Glucorambine? Ik zuchtte. Er was in dit appartement geen computer en mijn laptop had ik bewust in Frankrijk achtergelaten. In plaats daarvan had ik een doos vol boeken meegebracht om eindelijk mijn enorme stapel Nog Te Lezen tot overzichtelijke proporties terug te brengen.

Ik besloot Willy te bellen.

“Lieverd, met mij...”

“Philip, engeltje! Ik was net van plan je zelf te bellen! Wat ben je aan het doen?”

“Ik lees een dossier. Wat doe jij?”

“Ik heb een minuut geleden buurvrouw Pauline de deur uitgewerkt. Ze had behoefte aan een praatje. En ik niet, eerlijk gezegd.”

“Was ze boos?”

“Ik geloof niet dat ze er iets van heeft gemerkt.”

“Ik bel je eigenlijk ook even als dokter Wil Osinga...”

Willy schoot in de lach. “Wat is het?”

“Ik heb hier geen internet en ik wil iets opzoeken.”

“Zeg het maar.”

“Glucorambine. Zegt die merknaam jou iets?”

“Nee. Klinkt naar glucose. Heb je een patiënt met een G6PD-deficiëntie of een glucose-intolerantie?”

“Het is een geneesmiddel dat nog niet in de handel is maar hier al wordt ingezet.”

“Bij?”

“Bij een patiënt met uitgezaaide leverkanker en een slechte prognose. Wil jij eens op het internet rondkijken?”

“Tuurlijk, schat. Ik bel je zo terug.”

Ik schonk een kop thee in en staarde in de vlammen. Stel dat ik me heel consequent opstelde en ging weigeren mee te werken aan het gebruik van dit experimenteel middel? Dan sneed het mes voor mij aan twee kanten: de testresultaten die Glucorambine bij Hugo Brandius had opgeleverd konden de prullenmand in en ik ging hem vertellen dat zijn bloedwaarden opnieuw getest dienden te worden. Kon Alexander dat weigeren? In het ergste geval stuurde hij mij onmiddellijk de laan uit en diende hij een klacht tegen mij in. Als het een zaak voor het Medisch Tuchtcollege werd viel er weinig te vrezzen. Van uit het ambt zetten kon geen sprake zijn; ik ben gepensioneerd. Het enig effect van een berisping of een boete zou reputatieschade zijn en daar heb ik in Frankrijk geen last van. Financieel zal het me niet deren. Mijn werkelijke motieven blijven ongezien — alleen bereik ik op deze manier niet wat ik graag wil: dat Hugo eindelijk de pijn van zweepslagen op zijn rug ervaart. Mijn wraak zal er een stuk minder zoet door zijn.

De telefoon ging. Het was Willy.

“Ik heb een en ander gevonden, Philip. Ik stuur het naar je mailadres van De Zeven Ranken. Glucorambine is in Nieuw-Zeeland ontwikkeld en daar al drie keer door de National Health Board afgewezen. Het wordt nu in Afrika en India op mensen getest in niet-geautoriseerde projecten. Ik zou er niet mee willen werken. Lees het maar.”

Ik vreesde al zoiets. “Dankjewel. Hè, getsie... Van lezen komt nu toch niets meer. Ik wandel nog even naar de kliniek.”

“Waar ben je in bezig?”

“Een Zweeds boek over een journalist die een hacker inhuint om een ontzettend louche zakenman aan de schandpaal te krijgen.”

“Ah, het verhaal van Lisbeth en Mikael.”

“Jij weet echt alles.”

“Lees er maar snel in verder. Het is een aardige handleiding als je rondsnuffelt in het wereldje van malafide producten...”

Ik doofde het nepvuur in de open haard, liet het telefoontje in mijn schouder tas glijden en ging op weg. Het regende nog steeds. Ik bedacht hoe gemakkelijk het zou zijn als ik wat meer van computers wist. Of eigenlijk: van de ultieme toepassingen, zoals hackers dat kunnen. Zij verschaffen zich toegang tot alle denkbare informatie en zijn zelfs in staat om in computers van anderen rond te kijken. Zo wil ik eigenlijk wel eens een recente foto van Hugo zien. En uitvogelen in welke beroepsgroep hij terechtgekomen is. Vast in de handel. Niet zoiets schemerigs als tweedehands auto's of de verkoop van beschermde exotische dieren, eerder iets waarmee hij een redelijke kans had in een luttel aantal jaren tot de nieuwe rijken te horen. Onroerend goed. De commerciële televisiekanalen. Een saunaketen, of een luxe wellness verwenoord in Zuid Limburg.

De veiligheidsman in de entreerimte knikte beleefd, tikte mijn naam in op een lijst en vroeg of ik me wilde melden als ik weer vertrok.

“U hoeft niet te weten wat ik kom doen?” vroeg ik, misschien te sarcastisch door mijn irritatie over het overdreven administratief gedoe. “Ik loop zo maar binnen na kantoortijd...”

“Dat zit wel goed, dokter.”

In mijn werkkamer schakelde ik de computer in. Tot mijn opluchting bleek het interne netwerk niet afgesloten te zijn. Om mijn persoonlijke nieuwsgierigheid te bevredigen plaatste ik allereerst een zoekopdracht op Google, naar een afbeelding met de naam Hugo Brandius. Dat leverde zes foto's op die direct duidelijk maakten dat ik zijn professie verkeerd had ingeschat. Ik herkende hem, hoewel het dun zilverwit haar in de verste verte niet aan zijn vetkuif uit de zestiger jaren deed denken. Hugo bleek mede-eigenaar te zijn van *Pillar Outplacement Agency*, een Amsterdams bureau dat academici bij ontslag ondersteunde bij het zoeken naar passend ander werk. Hij was er blijkbaar in geslaagd zich in een wat socialer richting te ontwikkelen. Het bijschrift onder de eerste foto was: ‘Hugo Brandius gaat na 28 jaar POA genieten van een welverdiende AOW.’ Nou, dat ging hem nog tegenvallen...

Daarna klikte ik door naar mijn emailaccount en printte ik de gegevens over Glucorambine uit. Lezen kon later wel.

Ik tikte de persoonlijke inlogcode in om het interne netwerk binnen te gaan: DKOW, de combinatie met de eerste vier letters van Dimitri Kowalski. Die had ik met instemming van de systeembeheerder overgenomen, zodat de patiëntendossiers van mijn voorganger probleemloos toegankelijk waren.

Met het boek over de Zweedse hacker in gedachten voerde ik ‘glucorambine’ als zoekwoord. Het resultaat was zowel verrassend als verbijsterend. Het woord kwam in vierentwintig dossiers voor, waaronder dat van Hugo. Kowalski had het middel aan vierentwintig kankerpatiënten verstrekt, die allen door Wouter Hamerus — de oncoloog met wie hij samen om het leven was gekomen — naar hem waren doorverwezen.

Het kostte me drie kwartier om alle bloeduitslagen door te nemen. Die waren allemaal negatief, met uitzondering van de testresultaten van de man die morgen tegenover mij in de spreekkamer zou zitten. Hugo Brandius was de enige bij wie Glucorambine positief had uitgewerkt. Ik stond op, schoof mijn handen ineen achter mijn rug en liep nadenkend heen en weer. Een snelle conclusie lag voor de hand: de uitwerking van het middel deed niets; alleen al uit statistisch oogpunt moest worden onderzocht of de bloeduitslagen van Hugo wellicht op een vergissing konden berusten. Hij was er één in een groep van vierentwintig. Nog geen vier procent als positief resultaat...

Ik pakte de geprinte gegevens over Glucorambine erbij. De naam van de producent was mij onbekend: *Yo Wang Pharmacies*, Auckland, New Zealand. Maar niemand eist van mij dat ik om het even welke farmaceutische fabrikant aan de andere kant van de globe ken. Ik voerde, net als ik met de merknaam had gedaan, de naam van de fabrikant in als zoekterm in het systeem van De Zeven Ranken. Dat leverde een serie hits op, die stuk voor stuk doorverwezen naar de namen Hamerus, Kowalski en Abendroth. Ik klikte op de eerste de beste link naar een document dat verwees naar de combinatie Abendroth en Yo Wang Pharmacies. Het was een bankoverschrijving. Maar op het moment dat ik de opdracht ‘print’ invoerde viel het beeld weg en verscheen er een rechthoek met een waarschuwing. ‘Internal failure. System exit.’ De rechthoek vibreerde een paar keer, waarna hij verdween. Het scherm werd een halve seconde donker; daarna verscheen het inlogscherf. Maar inloggen lukte niet meer, hoewel ik het een keer of vier probeerde. Het interne netwerk lag plat.

Ik voelde me verward. Wat had dit te betekenen? Ik schakelde de computer uit en schoof de papieren in mijn tas. Op dat moment hoorde ik voetstappen op de gang. De deur van mijn werkkamer ging open en daar stond Alexander, met de veiligheidsman van achter zich.

“Hee, Alexander,” zei ik verbaasd. “Ook nog laat aan het werk?”

“Waar ben je mee bezig?” vroeg hij nors.

“Ik bereid mijn spreekuur voor, maar het systeem ging plat.”

“Je hebt toch geen bug ingebracht? Heb je een eigen usb-stick aangesloten?”

Nee, schudde ik. “Ik heb de dossiers opgezocht van de patiënten aan wie Glucorambine werd voorgeschreven.”

Hij keek me even zwijgend aan. Toen draaide hij zich om naar de veiligheidsman. “Het is oké, Van der Staaij. Alles is onder controle. Ga maar terug naar de receptie.”

De man stak een duim omhoog, draaide op haast militaire wijze op de hakken om en liet ons alleen. Alexander luisterde naar de zich verwijderende voetstappen en sloot de deur. Hij wees me te gaan zitten, maar ik verkoos te blijven staan. Hij haalde de schouders op en nam nonchalant op de rand van het bureau plaats. “Jij bent een man van de wereld, Philip,” zei hij zacht. “Je hebt een aardig inzicht in hoe het zakenleven in elkaar steekt.”

“Vertel me liever wat er aan de hand is, Alexander,” antwoordde ik. “Wat is dat voor gelul over een usb-stick met een bug? Het systeem stopte ermee toen ik een printopdracht gaf. Dat kan nooit een reden voor paniek zijn. Ik denk dat jij hoogstpersoonlijk de stekker eruit trok. Waarom?”

Hij zuchtte diep. “Dat zei ik maar om Van der Staaij met een kluitje in het riet te sturen. Ik zal open kaart met je spelen. De man die jij morgen op je spreekuur krijgt? Hugo Brandius?”

Ik knikte. Waar wilde hij heen? Was hij op de hoogte van mijn behoefte persoonlijk op de een of andere manier met deze patiënt af te rekenen?

“Hij heeft een longkanker met een slechte prognose,” verklaarde ik neutraal.

“Maar zijn bloedwaarden zijn hoopvol!” riep Alexander.

“Raar maar waar,” beaamde ik. “En? Waarom komt dat hier en nu ter sprake? Waarom heeft dat jouw persoonlijke aandacht?”

Alexander verhief zich van het bureau en sloeg met zijn vlakke hand hard op het tafelblad. “Ik háát die klootzak!” riep hij.

Mijn hart sloeg over. Hij dus ook? Wat had dit te betekenen?

“Zo,” zei ik, terwijl ik me haast verslikte van de spanning. “Zo...”

Alexander plofte nu zelf neer in de stoel die hij mij eerder had aangewezen. “Luister Philip.” Zijn stem klonk plots schor. “Hij runt een soort personeelsbureau voor medici en de advocatuur. Hij is een ordinaire headhunter. Hij heeft het afgelopen jaar in deze kliniek drie mensen van mij afgetrosgeld. Stuk voor stuk topkrachten! Dat is de helft van mijn staf! Ze zijn puur voor het geld vertrokken. Naar Amsterdam, naar Londen, naar Nijmegen. Die Brandius is bezig om De Zeven Ranken financieel kapot te maken. Ik moet hem stoppen.”

Dat moet je scheiden, dacht ik. Je kunt de man haten om wat hij je aandoet, maar zodra hij hier een medische behandeling krijgt is hij patiënt en heeft hij recht op...

“Shit!” zei ik hartgrondig. Ik leunde tegen de wand, zag mijzelf in de spiegel en hield twee handen voor mijn gezicht.

“Dat bedoel ik,” zei Alexander. “Man, ben ik blij dat je het begrijpt...”

Ik dacht na. Was het mogelijk met Alexander een bondgenootschap te sluiten en Hugo Brandius gezamenlijk te laten lijden?

“Weet je zeker dat hij het is? Kan het niet iemand anders zijn die dezelfde naam heeft?”

Alexander schudde het hoofd. “Hij heeft er tegenover Kowalkski over op zitten scheppen, de hufter.”

“Wat is je plan?” vroeg ik.

Plots zag ik een andere Alexander Abendroth dan ik al zo lang kende. Er vloog een valse lach over zijn gezicht.

“Hij is aan de Glucorambine,” zei hij.

“Dat heb ik gezien,” antwoordde ik. “Samen met drieëntwintig anderen. Hij is de enige patiënt bij wie dat middel iets doet...”

“Juist. En dat had ik graag andersom gezien,” mompelde Alexander. “En daarom wil ik dat je hem een ander middel voorschrijft. Een placebo. Maar in de administratie mag er niets veranderen.”

“Hoezo?”

“Omdat...”

Hij aarzelde.

“Dat middel wordt maar steeds niet erkend, hè? Heb jij soms een leuk contract met Yo Wang Pharmacies?”

Hij keek me lang aan.

“Zonder dat contract was mijn kliniek nu kapot geweest, Philip. Het is een noodgreep. En jij weet nu dus wie die ellende heeft veroorzaakt.”

Ik keek hem vragend aan. Was dit niet erg kort door de bocht?

“Yo Wang zocht een betrouwbaar Europees contact. Zij vermoedden al dat Glucorambine weinig of niets doet bij Europeanen en dat wilden ze onderzocht hebben.”

“Nog geen vier procent positieve respons. Dat vermoeden klopt dus.”

Hij knikte. “Ik vond het zo’n schitterende vondst om uitgerekend die Brandius in de groep met proefpersonen te plaatsen. Ik had gehoopt dat die hufter bij de andere drieëntwintig had gezeten. En verdomme, Philip! Nu lijkt hij als enige de dans te ontspringen.”

“Dat is allerminst zeker. De werking van Glucorambine op de langere termijn is onbekend. Nogmaals: wat is je plan?”

“Ik wil zijn bestanden manipuleren. Je moet hem vertellen dat het middel helaas niet bij hem heeft gewerkt.”

“Alexander, ik weiger pertinent om iemand Glucorambine voor te schrijven. Het is een ongeregistreerd middel.”

“Mooi,” zei hij, duidelijk opgelucht.

“En ik wil consequent zijn. Het is een logische stap dat nu ook de uitslag van zijn bloedwaardentest ongeldig wordt verklaard. Ik wil dat hij opnieuw geprikt wordt.”

“Dat is geen probleem. Haal de uitslagen uit zijn dossier en flikker ze in de prullenmand. Zeg maar dat er in het lab iets is misgegaan en het overnieuw moet.”

Ik knikte. Hij stapte op me af en stak zijn hand uit. Ik begreep het. Dit betekende dat we een verbond aangingen: een mini-genootschap van twee heren met als enige doelstelling ene Hugo Brandius eens flink dwars te zitten. Onze motieven waren volstrekt verschillend. Wat ook verschillend was: ik was volledig op de hoogte van Alexanders beweegredenen. Maar van de mijne had hij geen idee.

Ik viel gisteravond heel wat later in slaap dan gewoonlijk. Meerdere vragen tolden in mijn hoofd over elkaar heen. Diende ik geen alarm te slaan over de gang van zaken tussen Yo Wang Pharmacies en De Zeven Ranken? Kon het wel door de beugel dat het patiëntendossier van Hugo Brandius werd aangepast? Moest ik onder deze omstandigheden mijn eigen plannen voor een zoete wraak niet intrekken? Was het niet volkomen inconsequent om Alexander te verwijten dat hij zijn persoonlijke gevoelens boven de belangenbehartiging van een patiënt stelde? Terwijl ik zelf exact hetzelfde deed?

Ik schat dat het zeker al tegen half twee liep eer ik echt onder zeil was. Tegen die tijd had ik mijn besluit genomen. Hoe dan ook: hij moest lijden. Hugo Brandius ging voor de bijl.

En nu zit hij tegenover me.

Hij is kleiner dan ik me had voorgesteld; zijn schouders hangen naar beneden en de donkere ogen zijn dof. Hij ziet er verslagen uit. Ik heb me aan hem voorgesteld en, zoals verwacht, geeft hij niet in de verste verte enig blijk van herkenning. Ik ben verbaasd over mijn kalmte. Dit is de dag van mijn afrekening met de treiterkop van de eeuw. Hij reageert merkwaardig op mijn mededeling dat ik dokter Kowalski vervang omdat hij onverwachts is overleden. Als ik het goed versta broemt hij: "Lucky bastard..."

"Meneer Brandius, er is bij u longkanker geconstateerd. Heeft dokter Kowalski u ook verteld waar dat vandaan komt? Dat het in feite een uitzaaiing is van een kanker die u in de lever hebt?"

Hij knikt. "Ja," beaamt hij. "Hij zei er ook bij dat er weinig hoop voor de toekomst was en daar heb ik me bij neergelegd. Ik begin ook niet aan een chemokuur en de pillen die hij me gaf heb ik niet ingenomen."

Met een demonstratief gebaar legt hij een langwerpige witgekleurde verpakking op de tafel. Ik trek het naar me toe, open het kartonnen lipje en trek drie doordrukstrips met pillen naar buiten. Yo Wang Pharmacies is duidelijk te lezen; de indicatie dat de strips Glucorambine-pillen bevatten ontbreekt volledig.

"U heeft deze pillen niet ingenomen?" vraag ik verbaasd. De klootzak. Beloven aan een onderzoek mee te werken en dan verzaken zonder zich af te melden. Waar komt dan dat positieve effect dan vandaan, vraag ik me af. Mijn kennis van de oncologie is algemeen, maar het is mij bekend dat bepaalde tumoren maandenlang kunnen stabiliseren en soms vanzelf in omvang afnemen.

"Ik heb er begrip voor dat patiënten hun leven in eigen hand wensen te houden en niet afhankelijk van medicijnen willen worden, meneer Brandius," voeg ik er aan toe. "Maar het lijkt me onverstandig dat zonder begeleiding te doen."

Hij buigt naar voren, strengelt zijn vingers ineen en plaatst zijn beide handen tegenover mij op de rand van het bureau. "Ik heb er heel goed over nagedacht, dokter. Ik heb de laatste twintig jaar al mijn tijd en energie gestoken in een business om mensen te helpen..."

"Ik begrijp dat u een outplacement bureau heeft?"

"Had," verbetert hij. "Ik ben met pensioen. Ik besef dat ik dat werk ben gaan doen om het verleden schoon te poetsen, maar dat heeft niet geholpen."

"Wat bedoelt u precies?" informeer ik. Het zal toch niet zo zijn dat hij hier doodleuk gaat zitten bekennen dat hij al jarenlang spijt heeft van zijn vroegere pesterijen en zijn werk als een soort penitentie heeft gezien?

"Ik heb mensen beschadigd. Ik had er plezier in anderen kapot te maken. Dat is de reden dat deze ziekte nu mij kapot maakt. Dat accepteer ik. Ik ben nooit getrouwd en heb geen kinderen. Ik laat niemand achter."

“U wilt de behandeling staken? Vrijwillig?”

Hij schudt zijn hoofd. “Nee, dokter. Ik wil dat u mij helpt de dood te vinden.”

Ik kijk hem verbijsterd aan. Ik weet zeker dat Alexander Abendroth hem dood wenst en ik weet niet hoever ik daar zelf vanaf zit.

“Ik heb... eh... geen echt principiële bezwaren tegen euthanasie, meneer Brandius. Maar ik geloof niet dat u op dit moment al aan de kwalificaties voldoet. Er moet sprake zijn van uitzichtloos...”

“Hou op!” roept hij. “Ik kan het zelf. Ik wil alleen dat u mijn rotzooi opruimt.”

Ik schuif mijn stoel achteruit en overweeg op de securityknop onder mijn bureau te drukken. “Ik begrijp niet helemaal wat u bedoelt, maar in dit soort processen wordt de rol van een medicus redelijk goed...”

“Stop! Stop!” roept hij luid. “Ik weet wat ik wil!”

Hij tast naar de binnenzak van zijn jasje, haalt er een klein formaat pistool uit tevoorschijn dat hij op mijn borst richt.

“Nee!” roep ik. “Wat is dit! Wat ga je...”

Ik voel een ijskoude beklemming op mijn borst en begin te hijgen.

“Luister, dokter.” Hij houdt het wapen standvastig op mij gericht. “Ik wil u als getuige. Iemand moet weten dat ik er niet langer mee kan leven!”

Zijn vrije hand schuift naar de andere binnenzak. Er komt een spierwitte envelop uit. Ik slaak een diepe zucht. Heeft hij het dan toch niet op mij gemunt? Wat bedoelt hij met *zijn rotzooi*?

“Openmaken!” commandeert hij. Ik schuif mijn stoel vooruit. Terwijl ik de envelop met mijn rechterhand oppak laat ik mijn linkerhand onder het bureau verdwijnen. Ik druk op de knop. Binnen dertig seconden moet er iemand van security binnenkomen. Daar is op getraind; ik heb het drie weken geleden nog gezien.

“Maak open!” roept hij nog een keer.

Ik doe het. Mijn handen trillen. Ik hoor op de gang voetstappen dichterbij komen.

“Dit is een lijstje met namen van mensen die gewaarschuwd moeten worden. Ik heb uit laten zoeken waar ze wonen. Zij zullen stuk voor stuk blij zijn te horen dat ik er niet meer ben...”

Ik vouw de lijst open en zie mijn eigen naam bovenaan staan. Daaronder staan er nog vijf. Ik herken ze op slag als medescholieren van het gymnasium. Er schuiven vier briefjes van vijftig mee naar buiten.

“Maar hoe...”

“Zorg voor een paar mooie bossen rozen, dokter...”

“Ik kan hier niet...”

Verder kom ik niet. De deur gaat open en een stevig gebouwde man van security kijkt naar binnen. In een onderdeel van een seconde heeft hij de situatie ingeschat. Hij springt naar voren, één arm vooruit om de hand met het pistool te grijpen. Hij is toch niet snel genoeg. Vliegensvlug draait Hugo Brandius de loop tegen zijn wang om af te drukken. De knal is oorverdovend luid. Hij slaat met stoel en al achterover, terwijl de securityman zijn vaart niet kan remmen en half over Hugo's benen valt. De rotzooi is onbeschrijfelijk. De doordrukstrips op het tafelblad zijn half bedekt door een kliederige macaroni-achtige substantie. De wand naast mijn bureau is plots voorzien van dunne rode strepen die tot aan het plafond reiken. Hugo ligt vreemd opgevouwen op de vloer; de achterkant van zijn hoofd vervormd tot een klonterige massa van haren, hersenen en botsplinters. Er zit een groot gat in zijn schedel waar niet eens bloed uit stroomt. De securityman komt vloekend overeind. In de deuropening verschijnen twee

ontstelde gezichten. Ik kan mijn ogen niet van Hugo afhouden. Zijn gezicht ligt half van de deur gedraaid en zijn starre ogen staren mij aan.

Alexander wurmt zich naar binnen, stapt op Hugo af en legt twee vingers in zijn hals. Met bruuske bewegingen komt hij overeind.

“Hij is dood,” roept hij. “Maak alsjeblieft ruimte, mensen. Laat de receptie de politie bellen.” Hij wijst naar mij. “Heeft deze patiënt u bedreigd, dokter?”

“Nee,” fluister ik. “Nee. Hij wilde dood en had een getuige nodig...”

Ik pak het lijstje met de namen, stop het terug in de envelop en laat het met nog steeds trillende vingers in mijn tas glijden. Ik sta op en zie de rode spatten op mijn doktersjas. Ik tel ze. Het zijn er zes. Ik glimlach. Een voor elke naam op zijn lijstje.

“Dokter Osinga, wilt u een glas water?”

Het is de vriendelijke baliemedewerkster die gisteren de kopieën van Hugo’s dossier voor me heeft gemaakt. Ze heeft het glas al in haar hand. “Hier, rustig opdrinken. U trilt helemaal. Niet zo gek, vind ik. U zei gisteren al dat die patiënt een buitengewoon interessant geval was...”

Een uur later zitten Alexander en ik tegenover elkaar in zijn kamer. De politie is weg. Ik heb een getuigenverklaring ondertekend. De jonge agente had duidelijk met me te doen en vroeg godzijdank niet naar dokter Wil Osinga’s papieren.

“Ongelooflijk,” zegt hij zacht. “Je denkt wel eens vaker van iemand: die mag van mij zo dood vallen. Vergeet alsjeblieft wat ik je gisteravond over hem heb verteld. Ik heb er spijt van. Wie rekent er nu op dat die Brandius hier met een pistool op zak naar binnen wandelt voor een doe-het-zelf euthanasie?”

Ik kijk hem aan. “Hij had ook spijt,” zeg ik. “En het was oprecht.”

“Spijt? Waarvan?”

“Van zijn leven. Van zijn jeugd. Van de manier waarop hij met mensen omging.”

“Dat lijkt mij terecht. Ik had ook behoorlijk de pest in over zijn activiteiten.”

Ik zucht. “Hij zei dat hij een medicus als getuige wilde.”

Alexander schokt met zijn schouders. “Eigenlijk dus domme pech voor jou...”

“Nee, integendeel.”

Hij kijkt me niet begrijpend aan. “Hoezo?”

“Ik ben heel blij met zijn spijt.”

“Blij? Hoe kun je blij zijn na al die rotzooi en heel die toestand? Je gaat je toch als-je-blijft niet schuldig lopen voelen, Philip?”

Ik schud mijn hoofd. “Hou het er op dat Hugo Brandius mij in een paar minuten tijd heel anders naar het fenomeen schuld en boete heeft leren kijken...”

Hij steekt joviaal een duim op.

Alexander is opgelucht, maar ik weet zeker dat het hem volledig ontgaat wat ik met mijn woorden duidelijk wil maken. Ik sta op, plots doodmoe. Ik haal mijn telefoon tevoorschijn en loop de kamer uit om nu eindelijk Willy te bellen. Ik moet haar laten weten dat ik ongedeerd ben. Stel je voor dat zij via via hoort dat er in De Zeven Ranken in de spreekkamer van dokter Osinga een schietpartij heeft plaatsgevonden.